



Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 29 Σεπτεμβρίου 2017
(OR. en)

12671/17

FREMP 99
JAI 847
COHOM 103
POLGEN 125
AUDIO 103
DIGIT 196

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Προεδρία

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 12112/17

Θέμα: Ανεπίσημο έγγραφο της Προεδρίας προς το Συμβούλιο (Γενικών
Υποθέσεων) στις 17 Οκτωβρίου 2017

- Ετήσιος διάλογος περί του κράτους δικαίου

Επισυνάπτεται στο παράρτημα για τις αντιπροσωπίες το ανεπίσημο έγγραφο της Προεδρίας προς συζήτηση κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων στις 17 Οκτωβρίου 2017.



Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, 17 Οκτωβρίου 2017

Διάλογος περί του κράτους δικαίου

Ανεπίσημο έγγραφο της εσθονικής Προεδρίας

«Πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης και το κράτος δικαίου στην ψηφιακή εποχή»

Εισαγωγή

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου και των κρατών μελών, του Δεκεμβρίου 2014, σχετικά με τη διασφάλιση του σεβασμού του κράτους δικαίου **θεσπίζεται ετήσιος διάλογος περί του κράτους δικαίου** στο πλαίσιο του Συμβουλίου (Γενικές Υποθέσεις).

Ο **πρώτος** διάλογος πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της λουξεμβουργιανής Προεδρίας, στις 17 Νοεμβρίου 2015 και ο **δεύτερος** στις 24 Μαΐου 2016 κατά τη διάρκεια της ολλανδικής Προεδρίας στο πλαίσιο του Συμβουλίου (Γενικές Υποθέσεις).

Ύστερα από **αποτίμηση των σχετικών εμπειριών**, που πραγματοποιήθηκε από τη σλοβακική Προεδρία, στο Συμβούλιο (Γενικές Υποθέσεις) της 15ης Νοεμβρίου 2016, επιβεβαιώθηκε ότι τα κράτη μέλη επιθυμούν να συνεχίσουν και να ενισχύσουν το διάλογο.





Τρίτος διάλογος περί του κράτους δικαίου

Η ελευθερία και η πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης αποτελούν προϋπόθεση και ουσιαστική εγγύηση για την ομαλή λειτουργία ενός δημοκρατικού πολιτεύματος. Η ελευθερία της έκφρασης, η ελευθερία και η πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης κατοχυρώνονται στο Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ και περιλαμβάνονται μεταξύ των βασικότερων δημοκρατικών αξιών στις οποίες εδράζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μετά το ετήσιο συνέδριο του 2016 για τα θεμελιώδη δικαιώματα που οργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με θέμα την πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης και τη δημοκρατία και με βάση τα αποτελέσματά του, η Προεδρία καλεί τους υπουργούς να διερευνήσουν τις **ιδιαίτερες προκλήσεις που συνεπάγεται η ψηφιακή εποχή για την πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης και το κράτος δικαίου.**





Ο ανοικτός χαρακτήρας των ψηφιακών πλατφορμών και του διαδικτύου διευκολύνει τη συμμετοχική, διαφανή και αποτελεσματική δημοκρατία. Ωστόσο ταυτόχρονα, σε αυτό το νέο περιβάλλον των συγκλινόντων μέσων ενημέρωσης, η ψηφιακή εποχή έχει επίσης αμβλύνει τις **προκλήσεις έναντι των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου**, καθότι η διάδοση ανακριβών και αναληθών αφηγήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στο διαδίκτυο μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά την εμπιστοσύνη στα μέσα ενημέρωσης και στην ποιότητα της πολιτικής συζήτησης σχετικά με ζητήματα καίριας σημασίας για τις δημοκρατικές κοινωνίες. Η ψηφιακή παραπληροφόρηση σε μαζική κλίμακα μπορεί να υπονομεύσει τα θεμέλια της δημοκρατίας, ήτοι την πολιτική δέσμευση για την καλή ενημέρωση των πολιτών. Η απώλεια της εμπιστοσύνης στα μέσα ενημέρωσης υπονομεύει επίσης την ικανότητα των μέσων ενημέρωσης να εκπληρώσουν το ρόλο τους ως προς τη λογοδοσία των κρατών, της ΕΕ και των ιδιωτικών φορέων, ώστε να συμβάλουν με τον τρόπο αυτό στην υποστήριξη του κράτους δικαίου. Σε καιρούς όπου πολλοί και ιδίως οι νεότεροι πολίτες χρησιμοποιούν **ολόένα και περισσότερο το διαδίκτυο και τα κοινωνικά δίκτυα** ως κύρια πηγή ειδήσεων, είναι ζωτικής σημασίας να εξασφαλιστεί μια πολυφωνική, ανεξάρτητη και ποιοτική ενημέρωση ως προϋπόθεση για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης στα μέσα ενημέρωσης, ενώ είναι εξίσου σημαντικό να μπορεί κανείς να διακρίνει ποιες πληροφορίες είναι ακριβείς και αξιόπιστες και ποιες όχι.

Αποσκοπώντας στο να συζητηθεί η πρόκληση αυτή, η εσθονική Προεδρία οργάνωσε στις 12 Ιουλίου 2017 ένα **άτυπο σεμινάριο εμπειρογνομόνων** στις Βρυξέλλες με θέμα την πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης και το κράτος δικαίου στην ψηφιακή εποχή. Στο σεμινάριο συμμετείχαν εκπρόσωποι από τα κράτη μέλη της ΕΕ, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τον Οργανισμό θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης, δημοσιογράφοι και εταιρείες μέσων ενημέρωσης, η κοινωνία των πολιτών και μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας. Περίληψη του σεμιναρίου διατίθεται στο έγγραφο 12112/17.





Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου, οι συμμετασχόντες συζήτησαν σχετικά με το τι θα μπορούσαν να πράξουν διάφοροι φορείς, όπως τα κράτη μέλη, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, ΜΚΟ και εταιρείες μέσων ενημέρωσης, ώστε να διασφαλιστεί η αξιοπιστία των πληροφοριών, η εμπιστοσύνη στα μέσα ενημέρωσης και η ακριβής ενημέρωση για την πολιτική συζήτηση στην ψηφιακή εποχή. Δεν μπορεί να υποτιμηθεί η σημασία των **πολυφωνικών, ανεξάρτητων και αξιόπιστων μέσων ενημέρωσης** ως θεματοφύλακα και επιτηρητή της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Εάν απολεσθεί η εμπιστοσύνη στα μέσα ενημέρωσης, μπορεί να υπονομευθεί η ικανότητα των μέσων ενημέρωσης να επιτελούν αυτόν το ζωτικής σημασίας ρόλο τους. Στο σεμινάριο τονίστηκε ότι ενώ οι προκλήσεις είναι πολλαπλές και απαιτούν νέες προσεγγίσεις, η λογοκρισία συνιστά σαφώς κόκκινη γραμμή. Οι συμμετασχόντες υπογράμμισαν την κοινή ευθύνη των νομοθετών, των δημοσιογράφων, των εκδοτών και των διαμεσολαβητών διαδικτύου, αλλά και των πολιτών ως καταναλωτών των πληροφοριών. Πολλοί από τους συμμετασχόντες σημείωσαν ότι η νομοθεσία ή η αυτορρύθμιση δεν μπορούν να ρυθμίσουν τα πάντα. Η παιδεία στα μέσα από νεαρή ηλικία αλλά και μεταξύ των ενηλίκων έχει ζωτική σημασία για τους καταναλωτές πληροφοριών προκειμένου να είναι σε θέση να εντοπίσουν ψευδείς ή παραπλανητικές πληροφορίες, αλλά και να κατανοήσουν τα κίνητρα που κρύβονται πίσω από τις ψευδείς ειδήσεις.





Η Προεδρία επιθυμεί να διεξαχθεί περαιτέρω συζήτηση επί των ζητημάτων αυτών κατά τον τρίτο διάλογο περί του κράτους δικαίου με βάση τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Ερώτηση 1:** Ποιες θεωρείτε ότι είναι οι πιο σοβαρές προκλήσεις έναντι του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην ψηφιακή εποχή και στο νέο περιβάλλον των μέσων ενημέρωσης; Να ανταλλάξετε εμπειρίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις.
- Ερώτηση 2:** Τι μπορούν να πράξουν τα κράτη μέλη προς στήριξη των δημοσιογράφων, των εκδοτών και των διαμεσολαβητών διαδικτύου προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα της δημοσιογραφίας και η αξιοπιστία των πληροφοριών που δημοσιοποιούνται; Να αναφέρετε τυχόν προκλήσεις και βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο.
- Ερώτηση 3:** Η παιδεία στα μέσα διαδραματίζει αποφασιστικό ρόλο για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης στα μέσα ενημέρωσης, δεδομένου ότι παρέχει τη δυνατότητα στους αναγνώστες, τους ακροατές και τους τηλεθεατές να διακρίνουν την αξιόπιστη από τη μη αξιόπιστη πηγή πληροφοριών. Ποιος είναι ο ρόλος των κρατών μελών προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πολίτες της ΕΕ όλων των ηλικιών, διαθέτουν επαρκείς δεξιότητες στα μέσα επικοινωνίας;

Οργάνωση του διαλόγου

Μετά από μια εισαγωγή εκ μέρους της Προεδρίας και του διευθυντή του Οργανισμού θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα κληθούν να ανταλλάξουν απόψεις με βάση αυτές τις τρεις ερωτήσεις. Μετά τη συζήτηση, η Προεδρία θα εκπονήσει τα **συμπεράσματα της Προεδρίας**.





Η Προεδρία, σε συνεργασία με την τριάδα των Προεδριών, θα διαβιβάσει τα συμπεράσματα της Προεδρίας στα αρμόδια προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου για περαιτέρω εξέταση. Θα εξεταστεί το ενδεχόμενο περαιτέρω εργασιών όταν το Συμβούλιο αξιολογήσει εκ νέου το διάλογο περί του κράτους δικαίου έως το τέλος του 2019.

